

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.331/2018/10. szám

A Szegedi Ítéltábla a (...) felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2018. január 24. napján kelt 8.P.20.060/2016/28. számú ítélete ellen az alperes 30. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit az alábbiak szerint **megváltoztatja**:

Mellőzi az ítélet opciós szerződés 4. pontja érvénytelenségének megállapítására vonatkozó rendelkezését.

Az alperes által fizetendő eljárási illeték összegét 79 200 (hetvenkilencezer-kettőszáz) Ft-ra leszállítja, a felperes által fizetendőt 172 800 (százhetvenkettőezer-nyolcszáz) Ft-ra felemeli.

Felhívja az alperest, hogy hivatalos lelet készítésének terhével 8 napon belül rójon le további 5184 (ötezer-egyszáznyolcvannégy) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 65 884 (hatvanötezer-nyolcszáznyolcvannégy) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban alperes) 2007. december 17. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, az egyedi szerződésben valamint az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat száma)** számú üzletszabályzatában (a továbbiakban: Üsz.) foglalt tartalommal. A szerződés alapján az alperes 3 600 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Ford C-Max típusú gépjármű vételárának a finanszírozására.

A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg - annak biztosítására - opciós jogot alapítottak az alperes javára a kölcsönösszegből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette.

Az Üsz. IV.7. pontja kimondja, amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 384 811 Ft megfizetésére, valamint a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. Pénzfizetésre irányuló keresetét a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapította, eredeti keresetében több érvénytelenségi okra, valamint az egyedi szerződés és az Üsz. általa megjelölt általános szerződési feltételeinek a tisztességtelenségére hivatkozott. Utóbb keresete indokait módosította, a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogalapjaként a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontját jelölte meg azzal, hogy a c) pont egyben a szerződés létre nem jöttét is eredményezi, továbbá az Üsz. V.6. pontjának tisztességtelenség okán való érvénytelenségére hivatkozott. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte akként, hogy álláspontja szerint 3 600 000 Ft tőke és annak LIBOR kamata megfizetésének kötelezettsége terhelte, 4 100 221 Ft-ot fizetett meg, így a különbözetként jelentkező túlfizetés visszafizetésére kérte az alperes kötelezését. A törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy álláspontja szerint érvénytelen az opciós szerződés 4. pontja, valamint az Üsz. IV.7. pontja, mivel e rendelkezések a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 374. § (2) bekezdésébe ütköznek (8. sorszámu beadvány). Egyebek mellett álláspontja szerint fizetési kötelezettségét is teljesítette.

Az alperes ellenkérelmében nem tette vitássá a kölcsönszerződésnek az ügyleti kamat éves százalékos feltüntetése hiányára alapított érvénytelenségét, kérte hogy a bíróság a 7,32 % ügyleti kamat meghatározásával nyilvánítsa azt érvényessé. Egyebekben a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes által megjelölt valamennyi érvénytelenségi ok fennálltát. Hivatkozott arra, hogy a törzskönyvet mindaddig birtokban tarthatja, amíg a felperes valamennyi fizetési kötelezettségét nem teljesíti.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek között 2007. december 17. napján létrejött **(kölcsönszerződés száma)** számú kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat mértékét 7,32 %-ban határozta meg. Megállapította továbbá az opciós szerződés 4. pontjának érvénytelenségét, és kötelezte az alperest a perrel érintett gépjármű törzskönyvének a kiadására, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30 000 Ft+áfa perköltséget, és megállapította, hogy a felek ezt meghaladó költségeiket maguk viselik. A felperest 108 000 Ft, az alperest 144 000 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

A kölcsönszerződést kizárólag az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatt találta érvénytelennek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A szerződést - az alperes ellenkérelmének helyt adva - a törvényi elszámolásban szereplő és az alperes által is kiszámított kamatmérték meghatározásával érvényessé nyilvánította. A kölcsönszerződés létre nem jöttére való hivatkozást, illetve a további okokra alapított érvénytelenségét részletesen kifejtett indokai alapján megalapozatlannak ítélte. Megállapította, a törzskönyv birtokban tartása az opciós jog biztosítéka. Elfogadta azt a felperesi érvelést, hogy az opciós szerződés 4. pontjában foglalt rendelkezés az opciós jog gyakorlása határidejének a meghosszabbítását jelenti, amely azonban erre vonatkozó törvényi rendelkezés hiányában semmis. Miután pedig az opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő eltelt, az alperes nem tarthatja jogszerűen a törzskönyvet a birtokában.

A per tárgyának értékét a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan 3 600 000 Ft-ban, a felek pernyertességének-pervesztességének arányát 50-50 %-ban, míg a törzskönyv kiadására vonatkozó perértéket 600 000 Ft-ban határozta meg azzal, hogy e kereseti kérelem tekintetében az alperes teljes egészében pervesztesnek minősül. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó kereset kapcsán a peres felek költségeiket maguk viselik, míg a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset megalapozottsága folytán az alperest marasztalta a felperes költségeiben. A kölcsönszerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó 216 000 Ft illeték megfizetésére a feleket egyenlő arányban kötelezte, és az alperesre terhelte a törzskönyv kiadásával kapcsolatos 36 000 Ft eljárási illetéket.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával kérte az opciós szerződés 4. pontja érvénytelenségének megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezés mellőzését, valamint a kölcsönszerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó kereset kapcsán az általa fizetendő eljárási illeték 43 200 Ft-ra történő leszállítását. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az opciós szerződés 4. pontja az opciós jog gyakorlásának a határidejét meghosszabbítja, az egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésével összhangban opciós joga gyakorlására a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt jogosult, de legfeljebb addig az ideig, amíg a felperes a szerződésből eredő tartozását ki nem egyenlítette.

Vitatta a kölcsönszerződés érvénytelenségéhez kapcsolódóan az elsőfokú bíróság által megállapított pervesztesség-pernyertesség arányát. Hangsúlyozta, a módosított keresetben a felperes a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) - c) pontjára, valamint az árfolyamkockázat tisztességtelenségére hivatkozott, ugyanakkor az elsőfokú bíróság kizárólag a Hpt. 213. § c) pontjára alapított érvénytelenséget talált megállapíthatónak, és az ellenkérelemben foglaltak szerint nyilvánította a szerződést érvényessé. Erre figyelemmel az érvénytelenségi kereset vonatkozásában legfeljebb 20 %/ mértékben tekinthető pervesztesnek.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés **alapos**.

A másodfokú eljárásban már nem volt vitatott, hogy a törzskönyv birtokban tartása az alperes javára kikötött vételi jog biztosítéka. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az 1959-es Ptk. 375. §-a és 374. § (2) bekezdése alapján a vételi jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, amellyel ellentétes megállapodás semmis. Tévesen jutott azonban arra a következtetésre, hogy az opciós szerződés 4. pontja a vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő meghosszabbítását jelenti és ezáltal az mint jogszabályba ütköző szerződési kikötés az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. A szerződési feltétel egyértelműen, az 1959-es Ptk. fentiekben írt szabályaiban foglaltakkal megegyezően rendelkezik akként, hogy a hitelező a vételi jogát a szerződés aláírásától számított 5 év időtartam alatt jogosult gyakorolni. A szöveg második tagmondata - annak helyes értelmezése szerint - nem a határidő meghosszabbítását jelenti, hanem azt juttatja kifejezésre, hogy az 5 éves határidőn belül is megszűnik a hitelező vételi joga abban az esetben, ha a kölcsönbevevő a szerződésből eredő tartozását maradéktalanul kiegyenlítette. A szerződési feltétel érvénytelensége tehát nem állapítható meg, ezért az ítéletábra mellőzte az elsőfokú ítélet erre vonatkozó rendelkezését.

A másodfokú eljárásnak nem képezi tárgyát az Üsz. IV.4. pontjában rögzített feltétel, ezért csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy az abban foglalt rendelkezés valóban az opciós jog gyakorlására

nyitva álló határidő meghosszabbításáról rendelkezik, és ezáltal az 1959-es Ptk. fentiekben hivatkozott erre vonatkozó rendelkezéseibe ütközése miatt érvénytelen. Az elsőfokú bíróság azonban ítélete indokolásából kitűnően maga is annak tekintette, hiszen döntése meghozatalakor azt figyelmen kívül hagyta.

Ugyancsak megalapozottan támadja az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezését. A felperes alaptalanul hivatkozott a kölcsönszerződés létre nem jöttére, érvénytelenségi keresetét pedig több érvénytelenségi ok fennállására és számos általános szerződési feltétel érvénytelenségére alapította, amelyek közül kizárólag a kamat feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenségre való hivatkozása bizonyult megalapozottnak. Sikertelenül perelt az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét illetően is, hiszen az általa kért hatályossá nyilvánítás helyett a bíróság a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, és pénzfizetésre irányuló keresetét elutasította. Minderre figyelemmel egyetért az ítélőtábla az alperes azon fellebbezési előadásával, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége tekintetében a pervesztesség-pernyertesség arányát nem lehet egyenlőnek tekinteni, az a felperesre terhesebben 20-80 %-ban határozható meg. Ebből következően - a felperes által megjelölt és nem vitatott 3 600 000 Ft pertárgyérték alapulvételével meghatározott - kölcsönszerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó 216 000 Ft elsőfokú eljárási illeték 20 %-a, azaz 43 200 Ft terhelhető az alperesre, az ezt meghaladó 172 800 Ft pedig a felperest terheli. Mindennek figyelembevételével az ítélőtábla az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét - a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset kapcsán fizetendő 36 000 Ft-ra is figyelemmel - 79 200 Ft-ra leszállította, míg a felperes által fizetendőt 172 800 Ft-ra felemelte.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban az illeték alapja 664 800 Ft (opciós szerződés 4. pontjának érvénytelensége kapcsán 600 000 Ft meg nem határozható perérték, + 64 800 Ft illeték összegét támadó fellebbezés), amelyre figyelemmel felmerült fellebbezési illeték 53 184 Ft. Az alperes fellebbezésére 48 000 Ft-ot rótt le, ezért az ítélőtábla a különbözetként jelentkező 5184 Ft megfizetésére hivatalos lelet készítésének terhével hívta fel (Itv. 73/A. § (4) bekezdés).

Az alperes fellebbezése eredményesnek bizonyult, ezért az ítélőtábla a felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes másodfokú perköltségének a megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (3), (5) bekezdése, és 4/A. §-a alapján 4 munkaóra figyelembevételével megállapított 12 700 Ft ügyvédi munkadíjból, és a fellebbezéséhez kapcsolódó 53 184 Ft másodfokú eljárási illetékből tevődik össze.

S z e g e d , 2019. január 16.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró